

Godin Akam Inigha Izir Gumazim
Amosin Akinafarim

O

Amos **Akar faragha zuim**

Akam inigha izir gumazim Amos, a gumazir akam inigha izir igharazir Godin Akinafarimin aven itir akinafaribar itiba, a ti men faragha oto. Amos a Judan kantrin aven itir nguibar dozir mamın gumazim, egha a faragha sipsipbagh eghuva dar garir gumazim. Ezi God uan gumazamizir Israelin kantrin aven notin amadaghan itiba bagha, uan akam me mikinasa anemisefe. Dughiar kamin, Israelia deravira ikia, egha osımtizir ekiataba bativizir puvati.

Ezi Israelia ghaze, me deravira iti, ezi Amos me migia ghaze, Me Godin damazimin derazir puvati. Gumazamizir onganarazibagh amua men tongin itiba me deragha men gara me gamir puvati. Egha uan namakaba arazir aghuibar me gamir puvati. Ezi Amos akar bar gavgavim men nighniziba ko araziba akirasa me ganingi. A ghaze, me uan navibagh iraghan koghti God bar ivezir kuram me daningam. Ezi Israelian gumazir ekiaba kamaghin a baregha, uam anemadaghti a Judan kantrin mangasa migei.

Ezi Amos gumazamizibav gia ghaze, Me kamaghin nighnighan marki suam, God me amir araziba mighigha dagh nighnizir pu. Bar puvati. Men nighnizir kaba kamaghin men akagha ghaze, Me bar Godin saghon iti. Me bar deravira kamaghin fogh suam, God a men Ikiavira Itir God, egha biziba bar dar amuamin gavgavim iti. Egha a uaghan ivezir kuram me daningamin gavgavim iti.

Israelia os imtizir dafam itima, Amos Godin akam me mikiri

(Sapta 1:1--5:3)

God akam isa Amos ganingi

¹ Ki Amos, ki Tekoan nguibar ekiamin gumazim, egha ki sipsipbar garir gumazim. Ki irebamin min garir bizimin garima, God akar kam na ganingi. Dughiar kamin, Usia Judan kantrin atrivimin itima, Joasin otarim Jeroboam, Israelin kantrin atrivimin iti. Ki bizir kam irebamin min an ganigha givazi, azenir pumuning givazima, mikimkizim oto.

Ikiavira Itir God ivezir kuram isi gumazamizibar aningamin gavgavim iti

(Amos 5:8-9; 9:5-6)

² Amos kamaghin migei:

“*Ikiavira* Itir God, Jerusalemin nguibar ekiamin Saionin Mighsiamin iti.

Egha an azenan iza pantemin dia dagarvasi.

Ezi grazir aghuariba ko, Karmelin Mighsiamin orazimin itir terafariba bar misingi.”

Ikiavira Itir God, Sirian kantrin gumazamizibar araziba tuisisi

³ Amos kamaghin migei:

“*Ia* oragh! *Ikiavira* Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,

Sirian kantrin aven itir nguibar ekiam Damaskus,

an gumazamiziba arazir kurabagh amua ghuavira iti.

Me Gileatin Distrighin itir gumazamiziba bar

1:1: 2 Atriviba 14:23-29; 15:1-7; 2 Eghaghaniba 26:1-23
17:1-3; Jeremaia 49:23-27; Sekaraia 9:1

1:3: Aisaia

me dikabiragha me abini.

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me
bagha bar ekefe,
ezi ki ivezir kuram me daningam.

⁴ Kamaghin amizi, ki avim isi Atrivim Hasaelin dipenim
mikinighti,
avim Atrivim Benhadatin nguibar ekiar gavgaviba
bar dar isigham.

Nguibar kaba, divazir bar gavgaviba da avinizi
da gavgavigha iti.

⁵ Ki nguibar ekiar kam Damaskus, an ainin tiar akabar
divazir gavgaviba bar ada akararigham.

Egh ki Avenin Danganir Zarimin itir gumazamiziba
batuegh,

uaghan Beteden kantrin atrivim batuegham.*

Eghti kantri Sirian itir gumazamiziba mangi

aruem anadi naghin itir nguazim Kirin, aven kal-
abusin min ikiam.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme!”

*God Gasan nguibar ekiamin gumazamizibar araziba tu-
isisi*

⁶ “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga
ghaze,

Filistian kantrin aven itir nguibar ekiam Gasa,

an gumazamiziba arazir kurabagh amua ghuavira iti.

* **1:5:** *Avenin Danganir Zarim ko Beteden kantri, aning Damaskusin nguibar ekiamin boroghin iti. Egha Hibrun akam, ziar kam Avenin Danganir Zarim akar kamin mirara ghu, “Arazir Kurabar Danganir Zarim.” Ezi ziam Beteden an akar kamin min iti, “Bar Akongezir Nguibam.” Egha ziar kamning, gumazamizir God asighasighamibar araziba akakasi.* **1:6:** *Aisaia 14:29-31; Jeremaia 47:1-7; Esekial 25:15-17;*

Joel 3:4-8; Sefanaia 2:4-7; Sekaraia 9:5-7

Me ikizir mabar gumazamiziba inigha
 ghua Idomin kantrin kalabusin min me ati.
 Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me
 bagha bar ekefe,
 ezi ki ivezir kuram me daningam.

⁷ Kamaghin amizi, ki avim isi
 Gasan nguibar ekiamin itir divazim mikinighti,
 avim an dipenir gavgaviba bar dar isigham.

⁸ Egh ki Asdotin nguibamin itir gumazamiziba bar me
 batuegh,
 uaghan Askelonin atrivim batuegham.

Egh uan gavgavimin Ekronin nguibar ekiam gasighsigh,
 Filistian ikiavira itir varazira, ki me misueghti, me
 arimighiregham.

Ki ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin
 mikeme!”

God Tairin nguibar ekiamin gumazamizibar araziba
 tuisisi

⁹ “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga
 ghaze,

Tairin nguibar ekiamin gumazamiziba, arazir kurabagh
 amua ghuavira iti.

Me ikizir mabar gumazamiziba bar me isa Idomin
 kantrin me amadazi,

Idomia me isa kalabusin min me ati.

Me fomira ikizir kaba ko deragh dapiasa akam akiri,
 ezi puvati, me datirighin uan akar dikirizim abiki.

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me
 bagha bar ekefe,

ezi ki ivezir kuram me daningam.

¹⁰ Ki avim isi Tairin divazim mikinighiva,

1:9: Aisaia 23:1-18; Esekiel 26:1--28:19; Joel 3:4-8; Sekaraia 9:1-4; Matyu
 11:21-22; Luk 10:13-14

an aven itir dipenir gavgaviba bar dar apongegham.”

*God Idom*in kantrin gumazamizibar araziba tuisisi

¹¹ “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,

Idomⁱⁿ kantrin aven itir darasi,
arazir kurabagh amua ghuavira iti.

Me uan adarazira Israelia, men agintigha,
men marazi[†] midorozir sababar me misozi me
ariaghirima,
me tong men apangkuvir pu.

Bar puvati.

Men aningagharir arazir kam men tongin ikiavira iti.
Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me
bagha bar ekefe,
ezi ki ivezir kuram me daningam.

¹² Kamaghin amizi, ki Temanin Distrighin avim akunighti
a magiram.

Eghti ki Bosran nguibar ekiamin itir dipenir gavgav-
ibar apongti da isiam.”

*God Amon*in kantrin gumazamizibar araziba tuisisi

¹³ “Ia oragh! Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,

Amonian kantrin gumazamiziba, arazir kurabagh amua
ghuavira iti.

Me ua nguazitaba iniasa misosi,
egha Gileatin Distrighin itir amizir naviba
adaiba, me men naviba abizi da biaghiri.

^{1:11:} Aisaia 34:5-17; 63:1-6; Jeremaia 49:7-22; Esekiel 25:12-14; 35:1-15; Obadia 1:1-14; Malakai 1:2-5 [†] ^{1:11:} Israelia, me Jekopin ovavir boriba, ezi Idomia me Jekopin avebam Ison ovavir boriba. Ni Jenesis 36:1-8in ganigh. ^{1:13:} Jeremaia 49:1-6; Esekiel 21:28-32; 25:1-7; Sefanaia 2:8-11

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me
bagha bar ekefe,
ezi ki ivezir kuram me daningam.

¹⁴ Kamaghin amizi, ki avim isi Raban nguibar ekiamin
divazibav kinighti,
men dipenir ekiaba bar isigham.

Eghti midorozir gumaziba misoghiva pantemin dagar-
vagh dimam,
eghti midorozim bar gavgavigham, mati aminir
ekiam dughiar kuramin oto.

¹⁵ Eghti Amonin atrivim uan midorozir gumaziba ko me
mangi
kantrin igharazimin kalabusin min ikiam.
Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikemel!”

2

Ikiavira Itir God, Moapin kantrin gumazamizibar araz-
iba tuisisi

¹ “Ia oragh!

Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,
Moapia arazir kurabagh amua ghuavira iti.

Me Idomin kantrin atrivim inigha a misoghezi an
areme.

Ezi me gin uam an aghariba inigha avimin da tuezi
da isigha arinimin min oto.

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira Moapia
bagha bar ekefe,
ezi ki ivezir kuram me daningam.

² Kamaghin amizi, ki avim isi Moapin kantrin anekunighti,
Keriotin nguibamin dipenir gavgaviba bar isigham.
Eghti midorozir bar ekiam otoghti,

2:1: Aisaia 15:1--16:14; Aisaia 25:10-12; Jeremaia 48:1-47; Esekiel 25:8-11;
Sefanaia 2:8-11

midorozir gumaziba pamten dimiva sighbagh
iviam.

Eghti Moapia midorozir kamin tongin
arimighiregham.

³ Eghti ki Moapin atrivim ko an ingangarir gumaziba bar
me misueghti,
me arimighiregham.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikemel!”

Ikiavira Itir God, Judabar araziba tuisisi

⁴ “Ia oragh!

Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,
Judaba arazir kurabagh amua ghuavira iti.

Me nan Araziba batogha, arazir ki ifongezibar gin
zuir puvati.

Egha me uan inazir afeziaba faragha gin ghuezir aser
ifavariba,
uaghan dar gin zui.

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me
bagha bar ekefe,
eghti ki ivezir kuram me daningam.

⁵ Kamaghin amizi, ki avim isi Judan nguibabav kinighti,
Jerusalem in dipenir gavgaviba bar isigham.”

Ikiavira Itir God, Israelian araziba tuisisi

⁶ “Ia oragh!

Ikiavira Itir God Akar Gavgavir kam ia ganiga ghaze,
Israelia arazir kurabagh amua ghuavira iti.

Israelia uan namakabar amamangatizi,

me pura men biziba inigha, ua da ikarvaghan
iburaghburaki.

Ezi Israelia pura uan bizir namakabagh aningizibagh
nighnigha,

gumazir kaba biziba amadi moghin me amadi, ezi
gumazir ekiaba me giveese.

Ezi me pura gumazir ekar kabar ingangarir
gumazir kinibar ikiam.

Ezi Israelia gumazir ekar kaba da dagiaba inigha,
gumazir pura men bizir me da inizibar biziba ikar-
vasi.

Gumazir men biziba pura da iniziba, mevzika, me osimtiz-
iba puvati,
ezi bizir me Israelia da pura iniziba dar ivezim
ekevezir puvati.

Dar ivezimin dibobonim, dagarir asuamning givezamin
dagiabar ko magh ghue.

Egha Israelia tong men apangkuvir puvati.

Kamaghin amizi, nan aningagharim guizbangira me
bagha bar ekefe.

Eghti ki ivezir kuram me daningam.

⁷ Me gumazir gavgaviba puvatiziba dikabira,
onganarazibagh amir gumazamiziba batosi.

Egha afeziar maba uan otariba ko me amizir vamira ko
akua arazir kurabar a gami.

Me kamaghin amua nan ziar aghuim gasighasisi.

⁸ Danganir me Godin ziam feba,
me pura namakaba da inizir iniba ghuara dagh isin
akui.

Inir kaba kamaghin akagha ghaze,
gumazir pura dagiaba inizir kaba, me ua da ikar-
vaghham.

Egha me inir kaba ua me ganidir puvati.*

Egha me uan namakar men biziba iniziba isa kot garigha
wainin dipabagh ivezasa me da dagiaba isi.

Egha me Godin Dipenimin aven wainin dipar
kaba api.

* **2:8:** Ni Ua Me Ini 22:26-27in itir Arazibar gan.

⁹ “Israelia nan gumazamiziba, ki ia bangin Amoria gasighasiki.

Gumazir kaba temer sidabar min ruarigha, egha okin temebar min gavgafi.

Ezi Amoria ki bar moghira me gasighasiki.

¹⁰ Ki Isipin nguazimin aven ia inigha azenan ize.

Egha ia inigha Amorian nguazimin ia arighasa,
40plan azenibar gumazamiziba puvatizir dangan-
imin

ki ian faragha ghua ian akua ize.

¹¹⁻¹² Ki ian otarir maba, akam inigha izir gumazibar min me amisefe.

Ezi me nan akam akunan aghuagha men anogoroke.

Egha ki ian gumazir igiar maba, Nasan gumazibar min otivigh nan ingangarim damuasa me amisefe.†

Ezi ia me gakaghonezi me wainin dipaba ame.

Israelia ia fo, kar bar guizbangira!

Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa!

¹³ “Ia oragh!

Ki datirighin ia dikabiraghti ia magiregham.

Osimtizir ia iniamim

mati gumazim bizir osimtizim ateri an akiragharim
a gami moghin,

ia mizazir ekiam baragham.

¹⁴ Gumazir puvira ivemariba, me ari mangi mongan iburagham.

Gumazir gavgaviba, me ua gavgaviba puvatigham.

^{2:9:} Godin Araziba 3:8-11 † ^{2:11-12:} Gumazir ziar kam, “Nasa,” itiba, me uari uari isa God ganiga egha wainin dipaba ko dipar onganibar anogoroke, egha uaghan arazir igharazir mabagh ami. Ni Diboboniba 6:1-8in gan.

Midorozir gumaziba deragh ikisi uarir akur-
vaghshi damuva avegham.

¹⁵ Gumazir barir pibar misoziba,
me tuivigh gavgavigh misoghiva avegham.

Gumazir puvira ivemariba,
me deragh ikisi uarir akurvaghshi ivemaran
iburagham.

Eghti gumazir hoziabagh apiagha misoziba
me uaghan ari mangan iburagham.

Men apaniba me misoghti me bar moghiram
arimighiregham.

¹⁶ Dughiar kamin, midorozir gumazir atiatir puvatigha
misoziba,
me bar moghira uan midorozir biziba ategh puram
ari mangegham.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikemegha
gifa!”

3

¹ O Israelin gumazamiziba, ia oragh! Ikiavira Itir God
Isipin kantrin aven ia inigha azenan ize, ia bar moghira
deragh an akar a ia gasim baragh. ² A kamaghin migei:

“Ikizir aviriba nguazir kamin iti.

Ezi ki men tongin iarara inabazi,
ia nan gumazamizibara iti, ezi ki bar deravira ia
geghufi.

Kamaghin amizi, ki ian ganti, ia arazir kurabar amuti,
ki bar ada ikarvagh izevir kuram isi ia daningam.”

God akam aninghti, akam inigha izir gumazim aneku-
nam

³ Gumazir pumuning uaning ko darusi,
faragh akam akirighan kogh,

mamaghin uaning inigh daruam? Puvatigham.

- ⁴ Laion asizitam ruarimin a inighan kogh,
manmaghsu dazeram?
Eghti laionin igiam dagiar torimin iki asizitam ameghan
kogh,
manmaghsu dimiva arangam? Puvatigham.
- ⁵ Eghti ivetam, asizir otevir kuarazibagh ifaramim an ikian
koghti,
kuaraziba manmaghin puram an aven mangam?
Eghti asizitam azuazimin aven mangigham koghti,
azuazim manmaghsu pura irigham. Bar puvatigham.
- ⁶ Eghti midorozim nguibatamin aven otivsi,
gumazamiziba fofoghsi me sigham giviam.
Ezi ia manmaghin nighnisi, gumazamiziba ati-
atingam, o?
Ezi kamaghira, nguibar ekiatam asighasizim a batogham.
Ezi ia manmaghin nighnisi, Ikiavira Itir God ti
asighasizir kam amadaz, o?
- ⁷ Bar guizbangira, Ikiavira Itir Godin Ekiam damuasava
amir biziba,
a faragh uan ingangarir gumazibav kemegham,
kar an akam inigha izir gumaziba,
egh gin a mikemezi moghira dar amuam.
- ⁸ Gumazim laion baraghti, a pamten dazerti, a ti ati-
atingam, o?
Eghti Ikiavira Itir Godin Ekiam uan akam gumazitam
danighti, an anekunan kogham o?
Puvati, an an gun mikimam.

Amos ghaze, Samarian nguibam ikuvigham

- ⁹ Ia mangi, gumazir Asdotin nguibar ekiamin dipenir gav-
gavibar itiba, ko Isipin kantrin dipenir gavgavibar
itiba,

men diagh, akar kamin gun me mikemegh,
 “Ta bar mangi Samarian mighsiabar uari akuvagh iki,
 egh Samarian gumazamizibar gan, me bar on-
 ganigha atiatim uarira uarigh anidi.
 Egh men igharaz darazi dikabirir arazir kurar
 me amiba ia dar ganigh.”

¹⁰ Ikiavira Itir God kamaghin migei,
 “Samarian gumazamiziba okimakiar arazim ko midorozir
 arazim gamua,
 pura bizir aviriba isa
 ghua uan dipenir gavgavibagh arizi, da bar
 izefe.
 Me guizbangin arazir aghuibar amuan fofoziba bar
 puvati.”

¹¹ Ezi Ikiavira Itir Godin Ekiam kamaghin migia ghaze,
 “Apanitaba izi men kantri ekiarugh an aven daru,
 egh men nguibar ekiamin divazir gavgaviba akarigh,
 men bizir aghuir men dipenir gavgavibar itiba
 iniam.”

¹² Egħa Ikiavira Itir God ua kamaghin migei,
 “Laion sipsipin tam misuegh anemeghti, sipsipbagħ
 eghuvir gumazim uam a inisi,
 mangi ganti, an midiarir muziaribara ikiam,
 mati an suer agharimning ko kuarir nam.
 Egħti arazir kamra, God Samarian itir gumazamizibar
 amuam.
 Samaria, a Israelin kantrin aven itir nguibar ekiam.
 Gumazamizir kaba deragħa apiagħa bar akongegħa iti, me
 datirighin bar ikuvigham.
 Men tongin itir ikizir bar muziarim deragħ ikivira
 ikiam,

mati nguibar ekiamin itir bizir aghuiba bar
 ikuvizi,
 dakozir suemin otevimra irigh mamaghira
 ikiam.”

¹³ Ikiavira Itir Godin Ekiam, a Godin Gavgaviba Bar Itim,
 a kamaghin migei:

“Ni deragh kuarimning atigh oregh,
 Jekopin ovavir boriba ikiangsizir akar kam me
 daningh:

¹⁴ Dughiar ki Israelian arazir kuraba ikarvaghmim,
 ki Betelin nguibar ekiamin ofa gamir dakozibagh
 asighasigh,
 egh ofa gamir dakozimin mikebabar itir bulmakaun kom-
 bar min garir biziba,
 ki bar da apirarighti da nguazim giregham.*

¹⁵ Egh ki dipenir aghuir gumaziba dughiar orangtiziba
 bagha ingarizibagh asighasigh,
 dipenir aghuir me aruem garir dughiamin avughsi
 ikiamibagh asighasigham.

Egh dipenir me elefanin ataribar kurkeziba, ki bar da
 apirarighti da minezir kinibar otivigham.

Eghti dipenir ekiaba bar moghira ikuvigham.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikemegha
 gifa!”

4

¹ Ia Samarian amiziba, ia akar kam baragh:

3:14: 2 Atriviba 23:15 * **3:14:** Israelia bulmakaun kombar min
 bizibagh ingara egha da isa uan ofabagh amir dakozibar
 mikebabagh arisi. Ni Ua Me Ini 27:2in gan.

Ia mati bulmakaun aghuibar min grazir avirim apava ian
mikarziba bar dera.

Gumazamizir gavgaviba puvatiziba,
ia bar pazavira me gami.

Egha ia osimtiziba isa onganarazibagh amir gumazamiz-
ibagh aniga,

tong men apangkuvir puvati.

Egha ia uaghan uan pabar dia

uari bagh wainin dipaba inigh izasa me migia ghaze,

“Ia wainin dipar aviriba inigh iziti,
e dar ami onganam.”

² Ikiavira Itir Godin Ekiam, a Godin bar zuezim,
a uan ziar zuruzim akagha, akam akirigha givagha
ghaze,

“Bar guizbangira, dughiatam iziti,
apaniba akezin ian guigh ia mikirivagh
mangegham.

Ia bar moghira,

mati gumazim dipamin akezin osiribar guava
azenan izi moghin,

me akezibar ian guigh danganir igharazimin
mangam.

³ Apaniba ia inigh nguibar ekiamin divazim akaraghirezi
naghin

mangi azenan otogham,

egh ia isi Harmonin danganir bizir kuraba
akurimin, ia akunighti, ia magiregham.*

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikemegha gifa.”

* **4:3:** Hibrun akam vezin kam deragha migeir puvati. Egha uaghan, e fozir puvati, Harmonin nguibam a bar man-aghira iti, egha a nguibar manmaghira gara iti.

God ivezir kuram Israelia ganingizi, me uan navibagh irazir puvati

⁴ Ikiavira Itir God, a God, a kamaghin migia ghaze:

“Ia Israelia, ia dikavigh mangi

Betelin nguibar ekiamin arazir kurabar amuva nan akam batogh.

Egh ia Gilgalin nguibar ekiamin mangi

akirim ragh na gasi mamaghira iki.

Ia mizarazibar zurara ofa damusi asiziba inigh izi.

Egh dughiar mikezimin, ia uan azenibar dagheba ko, biziba tuiragh pozir 10pla mikinigh, egh ia pozitam isi na daningam.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.

⁵ Aria, ia pura mangi na minabaghsi,

bretin ia tueziba inigh, na bagh ofa damu.

Egh ia uan ifongiamin gin mangi bizir aviriba inigh izi nan ofa damuva,

tuavir kamin gumazamizibar damazimin uarira uan ziaba fi.

Ki fo, ia Israelia, ia arazir kabar amuasa bar ifonge.

Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin mikeme.”

⁶ “Kirara, ki mitiriar ekiam gamizi, a ian nguibaba bar da batozi,

dagheba puvati.

Ezi ia tong uan navibagh irazir pu.

Bar puvati.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

⁷ “Dughiar kamin, ian azenibar dagheba tighar aghungamin iakinir 3pla ikiavira iti,

ezi ki amozimin anogoroke.

Ki amozim gamizi, a nguibar mabar ize,

egha nguibar mabar puvati.

Ki amozim gamizi, an azenir mabagh ize,
ezi azenir maba amoziba puvatigha bar misingi.

⁸ Ezi nguibar mabar gumazamiziba dipam bagha are-
meghasava amua,

nguibar igharazibar ghua dipam burigha arui.

Ezi dipam bar men oteveghavira iti.

Ki bizir kabagh amizi, ia tong uan navibagh iraghasa
nighnizir pu.

Bar puvati.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

⁹ “Ki aminir bar puvira feir mam ko, arimariar kurar mam
amadazi,

aning iza ian azenibagh asighasiki.

Ezi odeziba iza ian dagher azeniba ko, wainin azeniba ko,
fighin teme ba ko, olivin teme ba,

da apa bar ada agifa.

Ki bizir kabagh ami, ezi ia tong uan navibagh iraghasa
nighnizir pu.

Bar puvati.

Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

¹⁰ “Ki faragha Isipia bagha arimariar mam amadazi
moghin,

ki datirighin ian marazigh asighasighasa arimariar
mam ia bagh anemada.

Midorozir dughiamin, ki apanibar amamangatizi,
me ian gumazir igiabav soghezi me ariaghire.

Ki ian apanibar amamangatizi, me ian hoziaba
okeme.

Gumazir ariaghirezibar kuaba, ki dagh amizi,
dar mughuriar kuraba ian fetoribar aven zui.

Ki bizir kabagh amizi, ia tong uan navibagh iraghasa
 nighnizir pu.
 Bar puvati.
 Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.”

11-12 “Ian marasi, ki Sodom ko Gomoran nguibamning
 gasighasighizi moghin,
 ki me gasighasiki.
 Ezi ia ikiavira iti darasi, mati dazir otevim avim
 gasaraghav ikia isima,
 gumazir mam a gekuizima, a isizir puvati.
 Ki bizir kabagh amizi, ia tong uan navibagh iraghasa
 nighnizir pu.
 Bar puvati.
 Kamaghin amizi, Israelia, ki mizazim ia gasam.
 Ki kamaghin damighti,
 ia fogh uan Godin kotiamin tuivsi uari akirmigh
 ikiam.
 Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.”

*Ikiavira Itir God, biziba bar dar amuamin gavgaviba iti
 (Amos 5:8-9; 9:5-6)*

13 Ia oragh!
 Godin mighsiabar ingarizim, an aminibagh amima,
 da otiva ivai.
 Egha a uan nighniziba isa
 gumazimizibar akakazima, me dagh fo.
 Anarira aminirbirim damighti
 an angazangarim otoghamin gavgavim iti.
 A mighsiabagh isin arua
 nguazir kamin danganiba bar dagh ativagha dar gari.
 An ziam, Ikiavira Itir God,
 a Godin Gavgaviba Bar Itim.

5

Amos azirakar ighiaba Israelia bagha da bange

¹O Israelia, ia oragh! Ia mati gumazim aremezi moghin iti. Kamaghin amizi, ki azirakar ighiar mam ia bagh a bangiti, ia a baragh. ²Azirakar kam kamaghin ghu:

“Kantri Israel mati amizir igiar kam,
a irigha givagha, ua dikavan kogham.
A datirighin uan nguazim girighav iti,
ezi an akurvagh, uam a famin gumaziba puvati.”

³Ikiavira Itir Godin Ekiam, a kamaghin migei:
“Israelin kantrin aven an nguibar mam 1,000plan midorozir gumaziba midorozim bagha me amadazi,
100plan midorozir gumazibara uamateghe ize.
Ezi nguibar igharazir mam 100plan midorozir gumaziba amadazi,
midorozir gumazir 10plara uamateghe ize.”

Ikiavira Itir Godin biziba bar dagh ativazim, a Israelian araziba akirasa

(Sapta 5:4-15)

Israelia ua navibagh iragh God bagh izi, egh ikirimirir angamira itim iniam

⁴Egha Ikiavira Itir God, kamaghin Israelia migei:

“Ia ua izi na baghvira iki,
egh dabirabir aghuim iniam.
⁵Egh Ia Berseban nguibamin mangi
nan ziam fan marki.
Ia Betelin nguibamin mangi, tong na burian marki,
Betelin nguibam bar moghira ikuvigham.
Ia Gilgalin nguibamin mangi nan ziam fan marki,

Gilgalin gumazamiziba mangi kantrin igharazimin kalabuziabar min ikiam.

⁶ “Ia uamategh izi Ikiavira Itir God baghvira iki, egh dabirabir aghuim iniam. Puvatightima, a ian atariva avir mizariamın min isi izighiri, ia Josepin ovavir boriba bar ian isigham. Avir kamra Betelin nguibam bar an isigham. Eghti avir mizariar isir kam amungamin gumaziba puvatigham.”

Gumazir arazir kurabagh amiba me bar ikuvigham

⁷ Iavzika, ia gumazir kotiabagh ifariba ko gumazir arazir aghuiba dikabiriba, ia bar ikuvigham!

Ikiavira Itir God, biziba bar dar ingaramin gavgavim ikia, egha uaghan ivezir kuram gumazamizibar aningamin gavgavim iti

(Amos 1:2; 4:13; 9:5-6)

⁸⁻⁹ God mikovezir kamning Guezam ko, Iavibamin ingarigha, egha uaghan mikovezir pin ikia angazangarim anidiba sara ingari.

A mitarmer bar pizim girazi, angazangarim oto.

Egha angazangarim girazi mitatem oto.

Egha ongarimin deima, a izima, an a isa nguazim ginge.

A gumazir gavgaviba ko men dipenir gavgaviba sarama asighasisi.

God bar bizir kabagh ami,

ezi an ziam, Ikiavira Itir God.

Amos Israelia amir arazibar gun me migei

- ¹⁰ Gumazir aghuiba, kotiamin otiva guizbangira migia,
 egha gumazir arazir kurabagh amibar atari,
 ezi ia gumazir aghuir kabar aghua.
- ¹¹ Ia onganarazibagh amir gumamaziziba dikabira
 men biziba pura dagh ekuava, men dagheba okei.
 Ia dagiar gavgavibar dipenir aghuibar ingari,
 egh ia dipenir katamin ikeghan kogham.
 Ia wainin azenir aghuiba opari,
 egh ia azenir kabar wainin dipatabar ameghan
 kogham.
- ¹² Ia amir arazir kuraba, ki bar dagh fo.
 Ki fo ia osimtizir bar aviribagh ami.
 Ia gumamazizir aghuiba paza me gami.
 Gumazir kuraba ia apezepera moga dagiaba ia
 ganidima, ia dagiaba isa,
 gumazir onganarazibagh amibar, kotiabar me
 gifara me abiri.
- ¹³ Gumamaziziba arazir kurar kabar amuam,
 eghti ia gumamazizir fofozir aghuiba itiba,
 ia akabar kumigh bizitamin me mikiman marki.
 Bar guizbangira, kar arazir kuraba otivir dughiamra.
- Ia arazir aghuimin girara mangiti, God ia ko ikiam*
- ¹⁴ Ia arazir aghuibara damu, arazir kurabar amuan marki.
 Egh kamaghin, ia ikirimirir angamira itim inigh,
 ian ikirimirim deragham.
 Ia kamaghin migia ghaze,
 ikiavira Itir God,
 a Godin Gavgaviba Bar Itim, a ia ko iti.
 Ezi ia arazir aghuir kabar amuti,
 God guizbangira ia ko ikiam.

5:11: Godin Araziba 28:30; 28:38-40; Maika 6:15; Sefanaia 1:13

¹⁵ Ia arazir kuraba ategh,
 arazir aghuibara ifongegh dar gin mangi.
 Ia kotiamin tugh guizbangira mikim.

Ia kamaghin damuti,
 Ikiavira Itir God, a Godin Gavgaviba Bar Itim,
 ia Josepin ovavir borir ikiavira itir varazira, a ti
 ian apangkuvam.

Ikiavira Itir God ivezir kuram Israelia daningam
 (*Sapta 5:16--9:15*)

Israelia uan arazir kurabagh nighnigh aziam
¹⁶⁻¹⁷ Ia arazir kurar kabagh ami, kamaghin nan Ikiavira
 Itir Godin Ekiam, a Godin Gavgaviba Bar Itim, a kamaghin
 migia ghaze:

“Ki ian tongin izi ivezir kuram isi bar ia daningam.
 Eghti ia nguibar ekiamin aven itir tuaviba ko biziba
 amadir danganibar pamten azi suam,
 ‘Ezvika! Evzika!’
 Eghti ia gumazir azenibar ingaribar diaghti,
 me uaghan aziam.
 Eghti gumazamizir gumazir aremeziba bagha azia foziba,
 me uaghan izi ian akuragh aziam.
 Eghti gumazamizir wainin azenimin aven itiba,
 me uaghan izi ian akuragh azirakabar amuam.
 Ki Ikiavira Itir God, ki mikemegha gifa.”

Godin ziam fer arazibara, Israelian akuraghan kogham
¹⁸ Ia bar moghira kamaghin ifonge,
 Ikiavira Itir God Izamin Dughiar Ekiam,*
 a bar zuamirama otogham.
 Iavzika!

5:15: Onger Akaba 97:10; Joel 2:14; Maika 5:3; 5:7-8

* **5:18:** Ni Joel
 1:15--2:11in gan.

Ia bizir aghuir manamra dughiar kamin an ganti an otivam?
Ia ti ghaze, dughiar kamin aminim ti ian tiragham.
Bar puvati.

Aminir birim a iki kamaghira ikiam.

¹⁹ Dughiar kam kamaghin otivam,
mati gumazim laionin ara ghua bea batozi,
bea a misuegha aneme.

Dughiar kam uaghan kamaghin otogham,
mati gumazir mam uan dipenimin aven ghua dipenir
birimin suirazi,
kuruzim birimin ikiava a givi.

²⁰ Ikiavira Itir God Izamin Dughiar Ekiamin, aminim bar
mitategham.

Eghti angazangarim an ikian kogham.

Bar puvatigham.

²¹ Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze,
“Ian isar ekiabar dughiaba, ki bar dar aghua,
Guizbangira, ki bar dagh ifongezir puvati.

Ia nan ziam fer dughiar ekiaba,
da nan atinimin kurigha mughasi.

²² Ian ofan bar isia mighiriziba ko,
ofa damuasa inigha izir witba,
ki bar tam inighan kogham.

Ia bulmakaun aghuir mikarziba sara itiba, inigh
izi gumamaziziba na ko navir vamiran ikiasava amir
ofabar amuti,
ki ofan kabar ganighan kogham.

Bar puvatigham.

²³ Ia ua ighabar amuan marki.

Ia ua gitaba ko buabav soghan marki, da nan kuarir
torimin pura niginir kinim gami.

Ezi ki da baraghan aghua.

²⁴ Ki kamaghin ifonge, ia guizin arazibara damu,
eghti arazir aghuiba zurara iki
mati faner ekiar mam zurara,
emira ivemara uaghira datir puvati.

²⁵ “O Israelia,
ki 40plan azenibar ian akua, gumazamiziba puvatizir
danganimin iza,
ofan kamagh garitam ua bagh a damuasa ian
azarazir puvati.

²⁶⁻²⁷ Ezi ia datirighin na ategha
givagha uari bagh aser pumuningin marvir guamn-
ingin ingari.

Marvir guar mam, ia atrivimin ziam Sakut a gatigha,
marvir guar igharazim, ia mikovezimin ziam Kaiwan
a gati.†

Kamaghin amizi, ki Damaskusin vongin amadaghan itir
kantrin mamın kalabusin min ikisi ia amadaghti,
ia ti marvir guar kamning inigh aning sara mangam.
Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin migei.

Nan ziamra kara, Godin Gavgaviba Bar Itim.”

6

Israeliian gavgavimra men akurvaghti, me deravira ikian
kogham

¹ Egha God ghaze:

Iavzika, ia Saionin nguibamin gumazamizir deravira itiba,
ko ia Samarian nguibamin itir gumazamiziba,
Iavzika, ia kamaghin nighnigha ghaze, bizitam
e gasighasighan kogham.

^{5:25}: Aposel 7:42-43 † ^{5:26-27}: Hibrun akam vezin kam deragha
migeir puvati.

Iavzika!

Ia Israelin kantrin faragha zuir gumazir dapaniba, ia ghaze, e ziar ekiaba ikia, egha kantrin igharaziba bar me gafira.

Ezi gumazamiziba akurvazim bagha ia bagha izi.

Iavzika, ia bar moghira ikuvigham!

² Ia mangi Kalnen nguibar ekiamin ganighiva,
 egh gin mangi Hamatin nguibar bar ekiamin ganighiva,
 egh ua mangi Filistian kantrin aven itir nguibam Getin ganigh, kar kantrin gavgaviba.

Ia men gan nighnigh, ian gavgaviba men gavgavibagh afirazir puvati.

Men nguaziba ti, guan nguazim gafirazir puvati.*

³ Ia ghaze, dughiar kurar kam ti ia bativan kogham.

Iavzika, ia uari, ian arazir kurar ia amiba,
 dughiar kurar kam inigha bar roghira ize.

⁴ Ia gumazir dagiar aviriba ikia, dakozir bar aghuibagh irav ikia, bulmakau ko, sipsipin asizir aghuiba apiba,
 Iavzika, ia uari bagh deravira gan.

Dughiar kuram ia batogham!

⁵ Ia Devit ami moghin, ighiar igiaba osira,
 da bangasa gitabav sosi.

⁶ Ia itarir ekiaba itir wainin dipaba apa mamaghira ikia,
 egha tong avughsir puvati.

Egha ia borer bar aghuiba isa uan mikarzubagh azui.

Egha ia Josepin ovavir boriba ikuvighamin bizir kam,
 ia an kuarkuva a ginighnizir puvati.

⁷ Kamaghin amizi, iarara faragh mangi kantrin igharazitamin kalabusin min ikiam.

* **6:2:** Hibrun akam deragha vezin kam migeir puvati.

Egh ua isar ekiabar amuan kogham.

⁸ Ikiavira Itir Godin Ekiam, a Godin Gavgaviba Bar Itim,
a uan ziamin Akar Gavgavim akira ghaze,

Jekopin ovavir boriba uari fava amir arazir kam,
ki bar an aghua.

Egha uaghan men nguibar ekiamin aven itir dipenir gav-
gaviba, ki bar dagh ifongezir puvati.
Kamaghin amizi, ki nguibar kam ko bizir bar an aven
itiba isi
apanibar dafaribar arigham.

⁹ Eghti 10plan gumazamizibara dipenir tamin aven iki,
me bar moghiram arimighiregham.

¹⁰ Gumazitam aremeghti, an ikizimin tav izi an kuam inigh
mangi a tusi,
dipenimin aven izi, egh dipenimin aven modogha itir
gumazir kamin diagh a mikim suam,
“Gumazir igharaziba uaghan aven ikiavira iti, o
puvati?”

Eghti gumazir modozir kam kamaghin a ikaragh suam,
“Puvati.”
Eghti gumazir kuam iniamim, a kamaghin a
ikaragh,
“Ni aghumra iki. Egh Ikiavira Itir Godin ziam

diponan marki.”†

11 Ia oragh! Ikiavira Itir God mikimti,
dipenir ekiaba ko, doziba sara bar dipirighiri akuar
muziaribar otivigham.

12 Ia ti ghaze,
hoziaba dagiar ekiabagh isin ivemaram?

Egha ia ghaze,
gumazim bulmakau inigh mangi, ti dagiabagh isin
mangi nguazim abigham?

Ti Puvatigham.

Arazir kaba da bar guizbangira puvatigham.

Ia guizin arazibagh irazi, da ghua imezimin min oto.

Egha ia arazir aghuim girazi, a ghua bizir kuramin
min oto.

13 Ia midorozim gamua Lodebarin nguibam ini,‡
egha bizir kam bagha bar akongegha uari fa iti.

Egha ia uaghan ghaze,

Ia uan gavgavimin Karnaimin nguibam ini.

† 6:10: Hibrun akam vezin kam deragha migeir puvati. Israelia gumazamizir ariaghirezibar kuaba tuer arazimin gin zuir puvati. E fo, midorozir ekiabar dughiarbar, arimariar kuraba otifi, ezi fofozir gumazir maba ghaze, me ti gumazir kuaba dughiar kamin da tue. Ezi fofozir gumazir maba ghaze, Israelia ghaze, Ikiavira Itir God uabi asighasizir kam me bagha an akua ize, kamaghin amizi, dughiar kabanangin me ti Ikiavira Itir Godin ziam a diponan atiati. Me an ziam diponti a ti puvira me ginighnigh bar me gasighasigham. ‡ 6:13: Hibrun akamin aven ziam Lodebar, an akar kam bar an mirara ghu, “Ingangarir mingariba puvatizim.” Ezi ziam Karnaim akar kamin mirara ghu, “Bar gavgafi.” Dughiar kamin, Israelia nguibaba misogha me abini, ezi akam inigha izir gumazim gumazamizibar nighniziba fasa egha nguibar kamningran ziamning diboro.

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God,
 a Godin Bar Gavgaviba Itim kamaghin migei,
 “Israelia, ki kantrin igharazibar midorozir gumazitaba
 amadaghti,
 me izi ia ko misogham.
 Egh me notin amadaghan itir nguibam Hamatin ikegh ia
 gasighasigh,
 mangi sautin amadaghan Araban Fanemin tugham.”

7

*Amos irebam*in min garir bizimin aven odezibar gari
¹ Ikiavira Itir Godin Ekiam, a irebam in min garir bizir
 mam nan aka. Ame! Ki Ikiavira Itir Godin garima, an
 odezir okoruar bar dafamin ingarizi da otifi. Dughiar
 kam in atrivimin ingangarir gumaziba an nguazimin graz-
 ibagh ighizigha gifa. Ezi grazir kabar dafarir igiaba uam
 otivir dughiamra, odezir kaba otifi. ² Ki garima, odeziba
 nguazir kam in graziba ko biziba bar da apa ada agifa. Ezi
 ki kamaghin migei:

“O Ikiavira Itir Godin Ekiam, ga uaning, ki nin azai,
 ni Jekopin ovavir boribar arazir kuraba gin amadagh.
 Men ikizim avirasemezir puvatizi,
 me uarira uarir akurvaghamin gavgaviba puvati.
 Ni men arazir kuraba ikarvagh si damuti,
 me ua manmaghira damuam?”
³ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God uan nighnizim giragha
 kamaghin migei,
 “Bizir ni garir kam, an otoghan kogham.”

*Amos irebam*in min garir bizimin aven avimin gari
⁴ Ikiavira Itir Godin Ekiam ua irebam in min garir biz-
 imin aven bizir igharazim nan aka. Ki irebam in min garir
 bizimin gari, Ikiavira Itir Godin Ekiam, ivezir kuram uan

gumazamizibar aningasa avim gamizi a izaghiri. Ezi gin avir kam ongarir ekiar bar konimin isigha, gin nguazimin isia ghuavira iti. ⁵ Ezi ki kamaghin migei:

“O Ikiavira Itir Godin Ekiam, ga uaning, ki nin azai,
ni Jekopin ovavir boribagh nighnigh, bizir kam
damuan marki.

Men ikizim avirasemezir puvatizi,
me uarira uarir akurvaghamin gavgaviba puvati.

Ni men arazir kuraba ikarvaghsi damuti,
me manmaghin uarir akurvagham, me gavgaviba
puvati?”

⁶ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir Godin Ekiam, uan nigh-
nizim giragha kamaghin migei,
“Bizir ni garir kam, a uaghan otoghan kogham.”

Amos irebamin min garir bizimin aven ainin muziarir guraghav itimin gari

⁷ Ekiam, bizir igharazir mam irebamin min garir biz-
imin aven nan aka. Ki Ekiamin garima, a dipenir mam
divazir miriamin boroghira tughav iti. Gumazir dipenir
kamin ingariziba, me ainin muziarir guraghav itimin
suiragha dipenir kamin biribar abaragha fo, an biriba
pura voroghira tuivighav iti. Ki gari Ekiam benir kamin
suiraghav iti.* ⁸ Egha a kamaghin nan azara, “Amos, ni
bizir tizimin gari?”

Ezi ki kamaghin migei, “Ki ainin muziarir benim
guraghav itimin gari.”

Ezi a kamaghin na migei:

“Ni oragh!

Ki ainin benir muziarir guraghav itimin suiragha,

* **7:7:** Hibrun akam vezin kam deragha a migeir puvati.

Israelian gumamazibar aban men arazibar
ganiva da tuisighasa.

Ki men gari,
me mati dipenir divazibar min voroghira tuivighav
itir puvati.

Ki men arazir kuraba ua da ikarvaghasa,
egh ki ua uan nighnizim giraghan kogham.

⁹ Israelin nguibar kaba, kar Aisakin ovavir boribar
danganir pin itir me asebar ziaba feba, da bar iku-
vigham.

Guizbangira, ki dikavigh atrivim Jeroboamin
adarazi bar me agivagham.”

Amos ofa gamir gumazim Amasian atari

¹⁰ Dughiar kamin, Amasia, a Betelin nguibamin itir
ofa gamir gumazir mam. A Israelian atrivim Jeroboam
bagha akam amaga kamaghin migia ghaze, “Israelian
gumamaziziba nin apanimin ikiasa Amos men navibagh
inifi. Ni purama an ganti a ikiti, an migirigiar kaba kantrin
kam bar a gasighasigham. ¹¹ Amos kamaghin migei:

“Jeroboam midorozir ekiatamin mangi aremeghti,
Israelia uan kantri ategh mangi,
kantrin saghuiamin itimin kalabusin min
ikiam.”

¹² Ezi Amasia ghua kamaghin Amosin migia ghaze, “O
ifavarir gumazim, ni Betel ategh ari uamategh Judan
nguazimin mangi. Ni mangi Judaba akam me mikimti,
me ivezim ni daning. ¹³ Ni akam inigha izir gumazibar
akatham ua kagh Betelin nguibamin en mikiman marki.
Guizbangira, atrivim nguibar kamin Godin ziam fe. Godin
Dipenir kagh itim, a Israelia bar men dipenim.”

¹⁴ Ezi Amos kamaghin Amasian akam ikaragha ghaze, “Ki akam inigha izir gumazir igharazibar min amir puvati. Egha uan ivezim bagha azangsizir puvati. Ki pura sipsipbar gara dagh eghuvir gumazir kinim, egha fighin temebar garir ingangarim gami. ¹⁵ Ki uan ingangaribagh amua itima, Ikiavira Itir God na inigha kamaghin na migei, ‘Ni mangi nan gumazamiziba Israelia, nan akamin me mikim.’ Kamaghin amizi, ki izi. ¹⁶ Ni datirighin, Ikiavira Itir Godin akam baragh. God adarim Israelian ti, ezi ni Godin akam inigha izir gumazimin akaba, Israelia mikiman nan anogoroke. ¹⁷ Amasia, ni akar kam na gasi. Ezi datirighin, Ikiavira Itir God kamaghin akam nin iti.

“Nin amuim, nguibar ekar kamin aven tuavimin amizimin min gumaziba isi me ko dakuam,
eghti apaniba izi misogh nin boribav sueghti me arimighiregham.
Egh me nin nguazim inigh anebighirarigh gumazir igharazibar aningam.
Egh apaniba ni inigh, gumazamizir God gifozir puvativatizibar kantrin mangighti,
ni kantrin kamin aremegham.
Eghti apaniba Israelia inigh mangi kantrin saghuiamin itir igharazir kamin,
me isi kalabuziamin min me arigham.’”

8

Amos irebamin min garir bizimin akiramin gari, dagher aghuir anigha givazir abuananaba an iti

¹ Ki irebamin min garir bizimin gari, Ikiavira Itir Godin Ekiam, dagher aghuir anigha givazir abuananaba itir akiram nan aka. ² Egha a nan azara, “Amos, ni bizir tizimin gari?”

Ezi ki a ikaragha ghaze, “Ki dagher aghuir anigha givazir abuananabar gari, da akirar mam gizivagha iti.”

Ezi Ikiavira Itir God, ua kamaghin na migei:

“Dughiar abuananam otogha gifa, kar dughiar ki ivezir kuram isi uan gumazamiziba Israelia daningamim, mati gumazamiziba dagher aghuir anigha givazir abuananaba asiamin dughiam otogha gifa.

Egh ki ua uan nighnizim giraghan kogham.

Ki bar me gasighasigham.

³ Dughiar kamin, gumazamizir atrivimin dipenimin itiba, me uam ighiabar amuan kogham.

Me azivira ikiam.

Eghti gumazamizir ariaghirezibar kuaba, tintinibar danganibar iriv ikiam.

Me gumazir kuaba azenan da akunti, gumaziba mikiman iburagham.

Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin mikeme.”

Israelin kantri ikufi

⁴ Ezi Ikiavira Itir God ghaze,

Israelia, Ia oragh. Ia Israelia, ia gumazamizir biziba oteveziba dikabira, egha gumazamizir onganarazir ian kantrin itiba ia me gasighasisi.

⁵ Ia kamaghin uariv gia ghaze,

Godin ziam fer isar ekiar kaba zuamira givaghti, e uan daghetaba inigh mangi dagiaba bagh da amangam.

Dughiar manamra Sabat givagham?

Eghti e uan dagheba inigh da amadir danganimin mangi

dar iveziba pîn dar arigham.

Egh ababanir ifavaribar amu,

egh skel guva me gifarti, me bizir kabagh ivezam.

⁶ E witin kurabar dagiaba pîn dar arigh, egh dar dagiar ekiaba iniam.

E gumazir onganarazim inighti,

an e da inizir biziba, dagiar muziarimin da ikarvagh.

Eghti dagiar kam pura dagarir asuamning givezamin dagiamin ababanimin min ikiam.

Egh e an suiragh anemadaghti,

a gumazir igharazimin ingangarir gumazir kinimin min otogham.

Eghti gumazir igharazir kam, dagiaba isi, onganarazir gumazir kam danighti,

a uan osimtizir kam ikarvaghsi dagiaba e daningam.

⁷ Ikiavira Itir God, a Jekopin ovavir boribar God,

an akam akirigha ghaze,

Ia Israelia, ia amir arazir kurar kaba, ki da bakinighnighan kogham.

⁸ Kamaghin amizi, ki nguazim damighti, mikimkizim a ginobaghti,

nguazir kamin itir gumazamiziba atiatingiva arangam.

Eghti nguazir kamin danganiba bar akongam.

Mati Isipin kantrin itir Nailin Fanemin, aperiam otogha buigha ua mikirizi moghin,

nguazir kam bar buigh ghuvanabogh ua izighiram.

⁹ Dughiar kam otoghti, ki aruem damightima, ana aruer arizimin mitategham,

Aminir birim aruzim, nguazir kamın itir gumazamiziba batogham.

Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin mikeme.

¹⁰ Ia isar ekiabagh amua bar akongezir dughiaba, ki dagh iraghti,
da mati gumazim ovengezi, ia an aghuimazimin iti moghin ikiam.

Ki ian onger akabagh iraghti,
da azir onger akabar min otivigham.

Ki ia damuti ia azirakar korotiabar aghuigh,
egh uan osimtizim akakaghsi, bar moghira uan dapanir arizibagh isegham.

Ki ia damuti ia mati poroghamimning borir vamirara itima, an areme,
ezi aning a bagha osemezi moghin, ia azi bar osemegham.

Dughiar kurar kamın osimtizim,
mati ia dagher misozim amezi a ia misozim moghin,
a mangivira iki mangi givagham.

¹¹ Ikiavira Itir Godin Ekiam, ua kamaghin migia ghaze:

“Ki mitiriar ekiam damighti a ian kantrin otivam.

Eghti gumazamiziba mitiriam bar puvira men agham,

eghti me daghem bagh mitiriam men aghan kogham. Puvati.

Kuarim puvira men pıram,

eghti me dipam bagh kuarim men pıran kogham. Puvati.

Me Ikiavira Itir Godin akam baraghsi mitiriam men agham.

Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki kamaghin mikeme.

¹² Gumazamizir kaba bar, Ikiavira Itir Godin akam baraghsi ifueghiva,
 a inisi ongarir vuemin ikegh vuemin mangi,
 aruem anadi naghin ikegh aruem uaghiri naghin mangi
 Godin akam bagh mangigh zegh damu a buriva a
 batoghan kogham.

¹³ “Dughiar kamin amizir igiar diriba ko gumazir igiaba,
 nan akam inisi damu,
 damaziba men sirighti me iregham,
 mati gumazamiziba dipam bagha ariaghire.

¹⁴ Ezi gumazamizir maba Samarian asebar ziabar gav-
 gavim uan akabagh aniga,
 kamaghin migei, ‘E aser Danin nguibar ekiamin
 itimin ziamin, e guizbangira migei.’
 Egha ‘E aser Berseban nguibar ekiamin itimin
 ziamin, e guizbangira migei.’
 Kamaghin amizi, gumazamizir kaba guizbangira osimtiz-
 iba iki arighiregham,
 egh ua dikavan kogham.”

9

Ikiavira Itir God Israelian araziba tuisisi

¹ Ki Ekiamin garima, a uan Dipenim avinizir divazimin
 aven itir ofa gamir dakozimin boroghin tughav iti. Egha
 kamaghin migei:

“Ia nan Dipenimin guarir akinir ruaribar dapanibav
 soghti,
 dipenimin azuarimin danganiba bar ivazvagh.
 Eghti Dipenir akinir guariba dipirighiri,
 gumazamizibar dapanibav soghti me arimighiram.*

* **9:1:** Hibrun akam vezin kam deragha a migeir puvati.

Eghti ariaghirezir puvatiziba ikivira ikiti, ki apani-
bar amamangatighti me izi me misoghti, me
arimighiregham.

Men tarazi aregh deraghvira ikian kogham.
Bar puvatigham.

² “Egh me nan ari mangisi, uari bagh mozibagh ku magiri
Gumazamizir Oveaghuezibar Nguibamin ikiam,
eghti ki uaghan magiri men suigham.

Me pin overiamin ghuavanaboghti,
ki uamategh me gekuigh izighiram.

³ Me Karmelin Mighsiamin orazimin mangi uari mon-
geghti,
ki me buri men apigham.

Me magiri ongarimin dikinimin mongeghti,
ki ongarimin itir kuruzir aser dafam mikemeghti,
a me misuegh me amegham.

⁴ Apaniba me inigh saghon mangi kalabusin min me
atighti,
ki apanibav kemeghti, me me misueghti me
arighiregham.

Ki men akurvaghan aghua,
ki bar moghira me gasighasighasa.”

Ikiavira Itir God, biziba bar dar amuamin gavgavim iti
(*Amos 1:2; 4:13; 5:8-9*)

⁵ Ikiavira Itir Godin Bar Gavgaviba Itim, a en Ekiam,
a uan dafarimin nguazimin suirazi, mikimkizim a
ginobaghnobasi.

Eghti nguazimin itir gumazamiziba, men naviba
osemeghti me arangam.

9:2: Onger Akaba 139:8; Jeremaia 51:53; Obadia 1:4
Onger Akaba 139:9-12; Aisaia 27:1; Jeremaia 16:16

9:3: Jop 34:22;

Eghti nguazir kamin danganiba bar akongam.

Mati Isipin kantrin itir Nailin Fanemin aperiam
otogha buigha ua mikirizi moghin,
nguazir kam bar buigh ghuanabogh izighiram.

⁶ Ikiavira Itir God, uan Dipenim uan Nguibar bar pin itimin
an ingarigha,
egha overiam gamizi, a bar pin ikia nguazim avara,
mati dipenimin siriam anevara.

Egha an ongarimin diazi, a dikavigha izima, ana isa
nguazim gisin a inge.
God uabira bizir kabagh ami, ezi an ziam kamakin,
Ikiavira Itir God.

God gumazamiziba me geghuva deravira men gari

⁷ Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze:

“O Israelia, ki Itiopian gumazamiziba deragha men gari
moghin,
ki uaghan deragha ian gari.

Ki Kritin nguibamin Filistiaba inigha ize,
egha kantri Kirin, ki Sirian gumazamiziba inigha ize,
egha kamaghira, ki Isipin kantrin ia inigha ize.

⁸ Ki Ikiavira Itir Godin Ekiam, ki gara fo, arazir kuram bar
ia gizifa.
Egha ki uan damazimin bar deravira Israelia, ian
arazibar gari.

Kamaghin amizi, ki bar ia gasighasigh ia agivagham.
Eghti Jekopin ovavir boribar tongin ikiavira itir
varazira, ki me gasighasighan kogham, me ikivira
ikiam.
Ki Ikiavira Itir God, ki kamaghin mikeme.

⁹ “Ia oragh! Ki pura mikimtima, Israelia nighiva akongam,

mati gumazim rais misogha, da amisivasa dagh ivazvasi.

Eghti Israelian gumazamizir kuraba raizin afezibar min, kantrin igharazibar tongin nguazim giregham.

¹⁰ Gumazir arazir kurabagh amir kaba kamaghin migei, ‘God bizitamin e damigh e gasighasighan kogham.’ Puvatigham. Ki apanibar amamangatighi, me me misueghti me arimighiregham.”

God kantri Israel damighi a ua deragham

¹¹ Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze, “Dughiatam otoghti, ki Atrivim Devitin ikizimin aven atrivitam damighi, a tugham.

Dipenir kam ki gin uam anekirigh, an divaziba ua da aseghiti,

dipenir kam fomira ikezi moghin ua ganam.

¹² Eghti Israelia Idomin kantrin nguazir ikiavira itiba bar ada inigh, egh kantrin igharazir ki ua bagha inabaziba uaghan da iniam.

Kar Ikiavira Itir God, bizir kabar amuti da otivasa migei.”

¹³ Egha Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze,

“Dughiatam otoghti, nguazim bar deraghti dagheba zuamiram aghuigh bar avirasemegham.

Eghti, gumazir dagheba opariba ko dagheba isibar ingangarim uari tivaghtivagham.

Eghti wainin ikariziba zuamirama aghuigh ovizir bar aviriba ikiam,

eghti gumazir wainin dipabar ingariba, da agivsi damuva avegham.

Eghti gumazamiziba wainin dipar isingtizir bar avirim
 ikiam,
 mati dipaba mighsiabar izeveggha ivemara uaghiri.

¹⁴ Ki uan gumazamiziba Israelia inigh,
 uamategh men nguibamin mangam.

Eghti me uan nguibar ekiar ikuviziba akirigh, ua dar
 apiam.

Eghti me ua wainin ikariziba opar wainin dipabar
 amiva dar amam.

Egh me uam azenibar ingar dar dagheba iniva
 dar amam.

¹⁵ Ki uan gumazamizibar amamangatighti, me nguazir ki
 me ganingizir kam deragh a dapiagh ikiam.

Eghti gumazitam uam me batueghan kogham.

Ki Ikiavira Itir God, ian God, ki mikemeggha gifa.”

9:14: Aisaia 61:4; Jeremaia 30:3; Esekiel 36:33
 Jeremaia 32:41; Esekiel 34:28; Joel 3:20

9:15: Aisaia 60:21;

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir Ghurim ko
Igiam
The Holy Bible in the Aruamu language of Madang Province,
Papua New Guinea, 2020 Edition
Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins long
Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-03-04

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 19 Oct 2021

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea